

Warszawa, 19 marca 2024 r.

Stanowisko Związku Pracodawców Branży Vapingowej wobec planowanego zakazu w zakresie sprzedaży e-papierosów jednorazowych.

Związek Pracodawców Branży Vapingowej z głębokim niepokojem przyjmuje zapowiedź rządowego projektu zakazu sprzedaży e-papierosów jednorazowych. Niepokój ten pogłębia fakt, że przy tej okazji dystrybuowane są jedynie wybrane informacje, uderzające bezpośrednio w naszą branżę. Jednocześnie tak spreparowane argumenty podnoszone są jako uzasadnienie wprowadzenia zakazu, co może wprowadzać w błąd opinię publiczną.

Reprezentujemy sektor obejmujący ponad tysiąc mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które głównie zajmują się importem, handlem i dystrybucją e-papierosów jednorazowych, istnieje również kilkanaście firm produkujących w Polsce płyny do papierosów elektronicznych. Szacuje się, że nasza branża zatrudnia blisko 12 tysięcy osób, przyczyniając się do stabilności rynku pracy. Nasze przedsiębiorstwa, działając w pełnej zgodności z obowiązującą dyrektywą i ustawodawstwem, wpłacają rocznie znaczące kwoty do budżetu państwa z tytułu akcyzy oraz innych podatków, co jest jednocześnie wyrazem naszego zaangażowania w rozwój społeczno-ekonomiczny kraju. Branża vapingowa jest w pełni regulowana, a jej działalność jest transparentna. Jako członkowie szanowanego grona firm, które przestrzegają prawa i aktywnie uczestniczą w kreowaniu polityki gospodarczej, wierzymy, że **nasz głos powinien być wzięty pod uwagę w decyzjach dotyczących przyszłości sektora**. Wprowadzenie całkowitego zakazu sprzedaży jednorazowych papierosów elektronicznych sprawi, że większość **przedsiębiorców działających w sektorze będzie zmuszona do zakończenia działalności**. Decyzja ta będzie miała również konsekwencje finansowe dla budżetu państwa, z racji tego, że branża produkcji i dystrybucji jednorazowych e-papierosów zapewnia wpływy do budżetu państwa na poziomie co najmniej 1 mld zł rocznie z tytułu akcyzy, VAT oraz innych obciążeń podatkowych, którym podlega. Oznacza to, że **przy całkowitym zakazie budżet państwa traci również z tego tytułu przychody, które przejmą uczestnicy szarej strefy**.

Jako Związek Pracodawców Branży Vapingowej zwracamy uwagę na negatywne konsekwencje ewentualnego zakazu. Chcemy także zaadresować podnoszone wobec naszej branży zarzuty związane m.in. z rosnącą popularnością jednorazowych e-papierosów elektronicznych wśród osób nieletnich oraz dostępnością tych produktów w sprzedaży online.

1. Elektroniczne papierosy jednorazowe - nadzór i ograniczenia ustawowe

Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (dalej: „ustawa tytoniowa”) przewiduje **zakaz sprzedaży papierosów elektronicznych (w tym jednorazowych) osobom poniżej 18 roku życia**. Zatem problemem w praktyce nie jest fakt dostępności produktu w sprzedaży, **a zbyt niska efektywność egzekwowania istniejącego zakazu**.

W konsekwencji, w pierwszej kolejności należałoby rozważyć zwiększenie skuteczności egzekucji istniejących regulacji, np. poprzez obowiązek każdorazowej weryfikacji wieku kupującego (a nie jedynie w przypadku wątpliwości co do pełnoletności - jak to ma miejsce obecnie) oraz zwiększenie kar za sprzedaż jednorazowych papierosów elektronicznych osobom niepełnoletnim. Jako Związek Pracodawców Branży Vapingowej, zraszający podmioty dokładające najwyższej staranności w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z przepisami prawa, w tym przestrzegania norm prawnych określonych prawem tytoniowym, opowiadamy się za jasnymi zasadami i transparentnością sprzedaży jednorazowych e-papierosów.

System weryfikacji wieku musi być skuteczny i niezawodny. **Jednocześnie deklarujemy swoją wolę oraz chęć zaangażowania się w działania uszczelniające system obrotu i chcemy podjąć współpracę z agendami rządowymi oraz punktami sprzedaży nad rozwiązaniami, które realnie wpłyną na ograniczenie palenia e-papierosów wśród nieletnich i ich nielegalną sprzedaż.**

2. Bezpieczeństwo jednorazowych papierosów elektronicznych

Oдноśnie do samego produktu wyjaśniamy, że:

- (a) **Jednorazowe papierosy elektroniczne stanowią legalny, uregulowany na poziomie unijnym i krajowym oraz poddany ścisłej reglamentacji wyrób.** Muszą być obowiązkowo rejestrowane przed wprowadzeniem ich do obrotu. Przedstawiona w ramach zgłoszenia dokumentacja (zawierająca m.in. dane toksykologiczne dotyczące składników i substancji) jest weryfikowana przez Prezesa Biura do spraw Substancji Chemicznych. Również na dalszym etapie obrotu pozostają pod nadzorem ww. organu, który w przypadku stwierdzenia zagrożenia dla zdrowia ludzkiego może m.in. nakazać wycofanie produktów z obrotu lub zakazać ich wprowadzania.
- (b) **Jednorazowe papierosy elektroniczne, które są legalnie wprowadzane na polski rynek, podlegają szeregowi badań oraz kontroli jakości.** Ustawa tytoniowa przewiduje m.in. ścisłe wymagania wobec składu takich produktów. Każdy produkt posiada kartę charakterystyki, w której wymienione są wszystkie składniki i na tej podstawie przeprowadzana jest klasyfikacja, która determinuje jakiego rodzaju oznaczenia oraz ostrzeżenia m.in. o możliwych alergiach, należy umieścić na opakowaniu produktu.
- (c) **Wszystkie składy liquidów oraz karty charakterystyki (SDS) są raportowane do rejestru PCN.** Każdy z produktów, który zawiera liquidy ma także nadawany indywidualny numer UFI, który służy głównie służbom ratunkowym na wypadek, gdyby konsument połknął liquid; dzięki takiemu oznaczeniu lekarz jest w stanie sprawdzić w systemie wszystkie informacje dotyczące produktu.

3. Zarzucany szkodliwy wpływ na zdrowie publiczne

Odnosząc się do zarzutów dotyczących szkodliwości e-papierosów jednorazowych, warto pamiętać, że w wielu (także przywoływanych przez Ministerstwo Zdrowia) opracowaniach odnaleźć można tezę o braku wystarczających danych dotyczących szkodliwości elektronicznych papierosów jednorazowych. Mamy świadomość, że **e-papierosy nie są wolne od ryzyka, jednak wielu specjalistów zdrowia publicznego wskazuje na fakt, że mogą być lepszym wyborem dla osób walczących z nałogiem lub chcących go ograniczyć i pod wieloma względami są mniej szkodliwe niż tradycyjne papierosy, po które w Polsce sięga każdego dnia niemal co trzeci dorosły Polak.** Niezaprzeczalność szkodliwości tradycyjnych papierosów została wielokrotnie potwierdzona w niezależnych badaniach na przestrzeni ostatnich dekad, w związku z czym brak dostępu do lepszej alternatywy na rynku może przełożyć się na znaczący wzrost zagrożenia dla zdrowia publicznego. Jest to argument podnoszony w licznych, niezależnych opracowaniach, istnieją już też pierwsze rezultaty programów stosujących go w praktyce:

- (a) Jako przykład i punkt odniesienia może służyć w tym przypadku Szwecja, w której wprowadzono regulacje ograniczające dostęp do tradycyjnych papierosów i wyrobów tytoniowych, wyłączając z nich jednak wyroby bezdymne, w tym e-papierosy jednorazowe, traktując je jako lepszą alternatywę dla palaczy. W Warszawie 21 czerwca 2023 został przedstawiony raport „O ratowaniu życia na przykładzie Szwecji”¹. W spotkaniu omawiającym ww. raport wzięli udział renomowani przedstawiciele środowiska medycznego i ochrony zdrowia publicznego, m.in. Dr Delon Human, lekarz i konsultant opieki zdrowotnej specjalizujący się w globalnej strategii zdrowotnej, który pełnił funkcję doradcy trzech dyrektorów generalnych WHO i sekretarza generalnego ONZ w zakresie globalnych strategii zdrowia publicznego, który zwraca uwagę na pozytywne rezultaty zastosowanej w tym kraju strategii połączenia ograniczenia użycia tytoniu i polityki redukcji szkód: *„W Szwecji, która przyjęła własną strategię ograniczenia zgonów z powodu palenia tytoniu, jest ich dzisiaj o 44% mniej niż średnio w Unii Europejskiej. W przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców o 41% niższe są wskaźniki zachorowań na raka płuc, a zgonów z powodu nowotworów - o 38%. Według danych WHO Szwecja w 2020 r. miała najniższy wystandaryzowany wskaźnik umieralności z powodu nowotworów wśród państw europejskich.”* Z kolei inny specjalista, dr Anders Milton, lekarz i konsultant w sektorze opieki zdrowotnej, były przewodniczący Światowego Stowarzyszenia Lekarzy podkreśla: *„Fakt, że w Szwecji udało się odciągnąć ludzi od papierosów wywołał zdumienie. Uzyskanie takiego efektu było jednak możliwe dlatego, że palacze otrzymali łatwo dostępną alternatywę, którą była dla nich możliwa do zaakceptowania.”*

Dzięki sukcesowi wprowadzonej strategii Szwecja wkrótce stanie się pierwszym krajem europejskim, który zostanie ogłoszony przez WHO wolnym od dymu tytoniowego. Po tradycyjne papierosy sięga tam dziś już zaledwie 5,6% obywateli.

- (a) Z kolei Ministerstwo Zdrowia Wielkiej Brytanii w kwietniu ub. r. rozpoczęło nowatorską inicjatywę w obszarze ochrony zdrowia publicznego "Swap to Stop"², mającą na celu zmniejszenie rozpowszechnienia palenia tradycyjnych wyrobów tytoniowych poprzez oferowanie palaczom mniej szkodliwych alternatyw, a konkretnie e-papierosów. W ramach programu, niemal jedna piąta palaczy otrzymać ma zestaw startowy do vape'a, wraz ze wsparciem, co ma im pomóc w rzuceniu palenia. Na program przeznaczono budżet w wysokości 45 milionów funtów przez dwa lata, a celem rządu i Ministerstwa Zdrowia jest obniżenie wskaźnika palenia z 13% do poniżej 5% do 2030 roku.
- (b) Dodatkowe argumenty przemawiające za wprowadzaniem działań, które wykorzystują niższą szkodliwość e-papierosów można znaleźć w raporcie zleconym przez Public Health England „Vaping in England: an evidence update including vaping for smoking cessation”,³ wskazującym na niewielki wpływ e-papierosów na rozpoczęcie palenia wśród młodzieży⁴ oraz z kolei na istotny wpływ *vaping'u* na decyzje konsumentów o rzuceniu

¹ Opracowanie raportu zostało skoordynowane przez fundację Smoke Free Sweden, pełna treść raportu dostępna jest pod adresem: <https://smokefreesweden.org/resources/>

² Źródło: <https://www.gov.uk/government/news/smokers-urged-to-swap-cigarettes-for-vapes-in-world-first-scheme>

³ Źródło: [dostęp: 11.03.2024 r.].

⁴ „Most young people who had never smoked had also never vaped. Between 0.8% and 1.3% of young people who had never smoked were current vapers” [tłum. własne: „Większość młodych ludzi, którzy nigdy nie palili, również nigdy nie vape'owało. Od 0,8% do 1,3% młodych ludzi, którzy nigdy nie palili, to obecni vaper'zy”].

palenia⁵.

- (c) Podobnie, w raporcie Instytutu Prognoz i Analiz Gospodarczych⁶ przedstawiono tezę, zgodnie z którą przy spełnieniu określonych warunków⁷, e-papierosy mogą stanowić lepszą od papierosów alternatywę dla palaczy.

Co więcej, pojawiają się głosy, zgodnie z którymi **zakazy sprzedaży mogą przynosić skutek przeciwny do oczekiwanego** - świadczą o tym m.in. najnowsze doniesienia dotyczące zakazu sprzedaży liquidów smakowych opublikowane przez badaczy z Yale School of Public Health (YSPH). I tak:

- (a) „W ramach długoletniej analizy polityk i danych sprzedażowych, badacze stwierdzili, że za każde 0,7 mililitra "e-liquidu" (zawartość do spożywania wewnątrz e-papierosów, znana również jako sok do vape) pozostającego niesprzedanego z powodu ograniczeń smakowych, sprzedawanych jest dodatkowo 15 tradycyjnych papierosów. Jest to szczególnie widoczne w przypadku marek papierosów popularnych wśród młodych ludzi w wieku 20 lat i młodszych, co sugeruje, że ograniczenia smaków mogą zwiększyć palenie zarówno wśród młodzieży, jak i dorosłych.”
- (b) *Chociaż ani palenie, ani używanie e-papierosów nie są całkowicie bezpieczne, obecne dowody wskazują na znacznie większe szkody zdrowotne wynikające z palenia niż z używania e-papierosów zawierających nikotynę* - powiedziała pierwsza autorka raportu Abigail S. Friedman, Associate Professor w Katedrze Polityki Zdrowotnej i Zarządzania YSPH. *"Koszty zdrowotne tych polityk mogą przewyższać ich korzyści."*⁸

Apelujemy zatem by wspierać rozwiązania, które mogą stanowić lepszą alternatywę do tradycyjnych wyrobów tytoniowych w postaci e-papierosów jednorazowych, zamiast wprowadzać zakazy, które nie tylko nie rozwiązują problemu, a ograniczają wolność konsumencką i mogą skutkować zwiększeniem sprzedaży tradycyjnych papierosów, których szkodliwość jest znacząco większa.

Chcemy też zwrócić uwagę na fakt, że o ile dynamika sprzedaży e-papierosów może być uznawana za wysoką, to jednak jest to niewielki procent, bo stanowiący zaledwie 0,12% rynku, który zdominowany jest w potężnej mierze przez kategorię papierosów tradycyjnych. Podczas gdy całkowita sprzedaż elektronicznych papierosów jednorazowych wyniosła w Polsce w 2023 roku 54,2 mln sztuk⁹, **największym segmentem są nadal papierosy tradycyjne, których w samym 2022 roku Polacy wypalili blisko 50 mld sztuk. Co więcej, prognozuje się, że**

⁵ "Vaping is positively associated with quitting smoking successfully. In 2017, over 50,000 smokers stopped smoking with a vaping product who would otherwise have carried on smoking" [tłum. własne: "Vaping ma pozytywny wpływ na rzucanie palenia. W 2017 r. ponad 50 000 palaczy (którzy w przeciwnym razie kontynuowaliby palenie) rzuciło palenie dzięki produktom vaping'ującym"].

⁶ Instytut Prognoz i Analiz Gospodarczych, *Rynek jednorazowych e-papierosów w Polsce*, Warszawa, luty 2024.

⁷ Jeśli e-papierosy: (i) są przeznaczone wyłącznie do pełnoletnich osób palących, (ii) mają uregulowaną zawartość nikotyny w płynie; (iii) mają przebadany skład chemiczny płynów; (iv) są sprzedawane zgodnie z prawem, czyli ustawą tytoniową oraz ustawą z dn. 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym.

⁸ Informacje te zostały opublikowane 17.10.23 na stronie Yale School of Public Health: <https://ysph.yale.edu/news-article/tobacco-purchases-rise-following-restrictions-on-e-cigarette-sales/> a pełna treść badania dostępna jest na platformie Social Science Research Network: <https://www.ssrn.com/index.cfm/en/>

⁹ Według wyliczeń CMR, który posiada dane z kas fiskalnych i dodatkowo przeprowadza ankiety typu exit poll.

segment ten nadal będzie rósł, a skumulowany roczny wskaźnik wzrostu (CAGR) w latach 2024-2028 wyniesie 2,49%.

Wprowadzenie w Polsce zakazu sprzedaży jednorazowych papierosów elektronicznych stanowić zatem będzie również bezpośrednie zagrożenie dla wolności konsumenckiej oraz zdrowej konkurencji na rynku, co może prowadzić do pełnej monopolizacji rynku przez inne branże. Branża vapingowa przyczynia się do różnorodności rynku produktów dostępnych dla dorosłych konsumentów, tworząc alternatywę dla tradycyjnych papierosów, a każdy dorosły powinien mieć prawo do podejmowania świadomych wyborów konsumenckich i zdrowotnych.

W ocenie Związku, **zakaz sprzedaży jednorazowych papierosów elektronicznych skutkować będzie przeniesieniem sprzedaży do szarej strefy i ograniczy konsumentom dostęp do bezpiecznych produktów** (o określonym przepisami prawa składzie, zweryfikowanym przez właściwe organy krajowe) **oraz uniemożliwi służbom sprawowanie jakiegokolwiek kontroli nad ich obrotem.**

4. Aspekt środowiskowy

Podczas gdy dążymy do świadomego wyboru dotyczącego e-papierosów, zdajemy sobie sprawę również z naszej odpowiedzialności jako branży wobec środowiska. W naszej ocenie ważną rzeczą, która niestety ma niską świadomość w opinii publicznej jest fakt, że producenci, importerzy i dystrybutorzy papierosów elektronicznych ustawowo zobowiązani są do ponoszenia corocznych opłat związanych z gospodarowaniem odpadami. Producenci, importerzy i dystrybutorzy papierosów elektronicznych, jako wprowadzający baterie w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach, są zobowiązani do zorganizowania i sfinansowania zbierania, przetwarzania, recyklingu i unieszkodliwiania zużytych baterii oraz właściwego gospodarowania zużytymi bateriami. Ponadto zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, producenci, importerzy i dystrybutorzy papierosów elektronicznych, wprowadzający produkty w opakowaniach, są zobowiązani do zapewnienia recyklingu odpadów opakowaniowych, a także prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych. Powyższe obowiązki skutkują m.in. koniecznością posiadania stosownych umów z firmami zajmującymi się profesjonalnie recyklingiem oraz prowadzeniem rejestrów wyprodukowanych odpadów. Dodatkowo od 2027 r. papierosy elektroniczne objęte są Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1542 z dnia 12 lipca 2023 r. w sprawie baterii i zużytych baterii. Zgodnie z art. 11 tego Rozporządzenia, **w elektronicznych papierosach mają być montowane wyłącznie baterie, które użytkownik końcowy będzie mógł łatwo usunąć i wymienić.**

5. Konkluzje

Zakaz sprzedaży jednorazowych e-papierosów nie rozwiązuje w naszej ocenie rzeczywistego problemu, jakim są nieszczelności i brak skutecznego egzekwowania zakazu sprzedaży e-papierosów nieletnim oraz ich sprzedaży w Internecie. W ocenie Związku już na bazie istniejącego prawa, podnosząc jego skuteczność i zaostrzając przewidziane sankcje, możliwe jest zaadresowanie problemu dostępu nieletnich do e-papierosów jednorazowych, przy jednoczesnym zachowaniu pozytywnych aspektów związanych z obecnością produktu na rynku (jak wyżej).

Jako Związek Pracodawców Branży Vapingowej apelujemy - zanim organy rządowe sięgną po restrykcje, rozważmy konsekwencje gospodarcze i społeczne takich działań. Zależy nam na podjęciu w tym zakresie rozmów i przeprowadzenia konsultacji branżowych i społecznych, które pozwoliłyby zarysować realną sytuację.

Mając na uwadze powyższe wyrażamy gotowość do prowadzenia otwartego dialogu w tej kwestii, w celu znalezienia rozwiązań korzystnych zarówno dla państwa, konsumentów, jak i przedsiębiorców. W naszej opinii celowe jest podjęcie rozmów i przeprowadzenia konsultacji branżowych oraz społecznych, które pozwoliłyby realnie przedstawić i rzetelnie ocenić sytuację. Jako branża liczymy na podejście oparte na otwartości, transparentności i odpowiedzialności.

Prezes Związku Pracodawców Branży Vapingowej
Maciej Powroźnik

Email: maciej.powroznik@zpbv.pl
Mobile: +48 505 050 426

Informacje dodatkowe i kontakty dla mediów

Dla dalszych informacji oraz organizacji wywiadów zapraszamy do kontaktu z biurem prasowym ZPBV. Więcej o misji i działaniach ZPBV można znaleźć na stronie internetowej zpbv.pl

Biuro prasowe:

Urszula Borzym
email: urszula.borzym@secnewgate.com
mobile: +48 608 639 956

Anna Parysz
email: anna.parysz@secnewgate.com
mobile: +48 600 040 956

O Związku Pracodawców Branży Vapingowej (ZPBV):

Związek Pracodawców Branży Vapingowej promuje odpowiedzialne praktyki biznesowe i aktywny udział w dialogu branżowym. Członkowie ZPBV są zaangażowani w kształtowanie przyszłości sektora vapingowego w Polsce, dbając o wysokie standardy jakości oraz przejrzystość regulacji prawnych i biznesowych.

Kontakt:

Prezes Związku Pracodawców Branży Vapingowej
Maciej Powroźnik
email: maciej.powroznik@zpbv.pl
mobile: +48 505 050 426